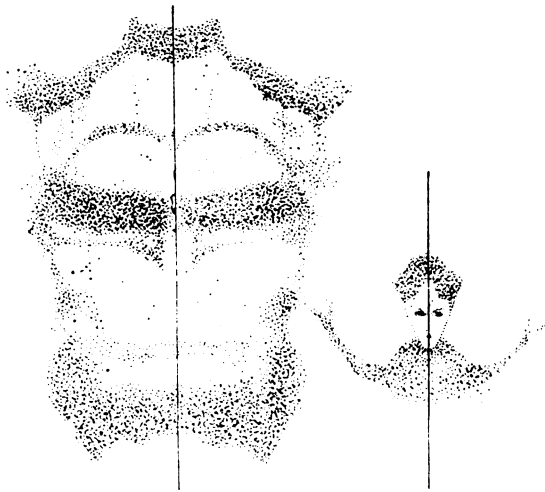

Περὶ τῶν ἀχειροποιήτων τῆς ἁγίας Σοφίας εἰκόνων.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1904 παρετήρησα ἐπὶ τῆς ὀρθομαρμαρώσεως τῶν πεσσῶν τοῦ βορείου ὑπερώου τῆς ἐν ΚΠ. ἁγίας Σοφίας ὅτι αἱ συμφυῶς συνηρμοσμένοι πλάκες ἀποτελοῦσιν ἑξάκις τὰς παρατεθειμένας ἀνθρωπίνους μορφάς, ἀπλῶς ὑπὸ τῶν κηλίδων σχηματιζομένας.¹⁾ Καὶ τὸ μὲν μικρότερον ὁμολόωμα εἶνε παρεμφερὲς δεομένη βυζαντινῇ Θεοτόκῳ²⁾, ἐνῶ τὸ μεγαλότερον δύναται νὰ ἐκληφθῇ εἴτε ὡς κεφαλὴ Προδρόμου, εἴτε ὡς ἄγιον Μανδῆλιον. Σημειωτέον μόνον ὅτι ἐκ τῆς

Αἱ ἀχειροποίητοι τῆς ἁγίας Σοφίας εἰκόνες. Κλίμαξ = $\frac{1}{20}$.

παρούσης εἰκόνας ἀφῆρα τὰς ἐκτὸς τῶν ἀνθρωπίνων μορφῶν κηλίδας καὶ φλέβας τῶν μαρμάρων.

1) Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος ΚΠ., συνεδρίασις τῆς 1/14 Νοεμβρίου 1904. Ὡσαύτως Ἀρχαιολογικοὶ μου Πίνακες τῆς ἁγίας Σοφίας, Παρίσιον, 1905, σ. γ'.

2) Ὡς εἶδεν ὁ Salzenberg ἐν τῇ ἐφῶ τοῦ ναοῦ ἀψίδι. „Maria als Mutter Gottes (μήτηρ Θεοῦ) bezeichnet; nach griechischer Art betend mit ausgebreitet erhobenen Armen und Händen“ (Altchristliche Baudenkmale von Constantinopel, Βερολίνον, 1854, σ. 31).

Ἀχειροποιήτων εἰκόνων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ ναοῦ ὑπερφῶς μνεῖαν ποιεῖται ὁ Κλαβίχος¹⁾, γράψας τῷ 1403: „Y en vna pared destas fobre dichos sobrados de hazia la mano hizquierda como hombre sobia arriba; estaua vna grandissima losa blanca puefta en la pated, entre otras muy muchas en que estaua de fuyo debuxado muy naturalmente sin ningum artificio humano de esculpido ni pintado, la sacratissima y bien auenturada virgem sancta Maria, con nuestro senor Iesu Christo en sus sanctiffimos brazos, e al gloriosissimo precurfor fuyo fant Iuan Baptista de la otra parte“.²⁾

Εἶνε κἀπως δύσκολον νὰ ἀποφανθῇ τις περὶ τῆς ταυτότητος τῶν εἰκόνων τοῦ Κλαβίχου καὶ τῶν εἰσέτι διασωθεισῶν. διότι μολοῦντι ἡ θέσις συμφωνεῖ πληρέστατα, αἱ ἐκφράσεις „una grandissima losa blanca, entre otras muy muchas“ καὶ „sancta Maria, con nuestro senor Iesu Christo en sus brazos“, δὲν φαίνονται συμβιβασόμεναι τοῖς ὑπάρχουσιν ὄροις. Ἀναλογιζόμενός τις ὁμως τὴν ἀνακρίβειαν τῆς τοῦ Κλαβίχου περιγραφῆς τοῦ ναοῦ, ἠδύνατο νὰ συμπεράνῃ ὅτι αἱ ἀχειροποίητοι τοῦ ἰσπανοῦ πρεσβευτοῦ εἰκόνες δὲν εἶνε ἄλλαι εἰμὴ ἐκεῖναι ἐφ' ὧν ἔστυρα τὴν προσοχὴν πρὸ διετίας. Ἄλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει, εἰς ὀριστικὸν περὶ τῆς ταυτότητος συμπέρασμα δὲν δύναται τις νομίμως νὰ καταλήξῃ ἔμπροσθεν τῶν ἄνω ἀντιφάσεων.

1906, Σεπτ. 24.

E. M. Ἀντωνιάδης.

1) Clavijo.

2) Historiæ del Gran Tamerlan, Σεβίλλη, MDLXXXII, σ. 13.